

**T.C
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINDA
OKUL YÖNETİCİSİNİN ROLÜ**

Beyza KAYA UMUL

Denizli-2022

**T.C
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

OKUL GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINDA

OKUL YÖNETİCİSİNİN ROLÜ

Beyza KAYA UMUL

Danışman

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

JÜRİ ÜYELERİ PROJE ONAY SAYFASI

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişı, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Beyza KAYA UMUL tarafından hazırlanan “Okul Güvenliğinin Sağlanmasında Okul Yöneticisinin Rolü” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Bilimleri Kurulu'nun
..... tarih vesayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŐ

Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

İmza

Beyza KAYA UMUL

ÖZET

Okul Güvenliğinin Sağlanmasında Okul Yöneticisinin Rolü

KAYA UMUL, Beyza

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Haziran 2022, 29 sayfa

Bu araştırmanın temel amacı yöneticilerin okul güvenliği konusunda karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini belirlemektir. Bu amaçla nitel araştırma desenlerinden olgubilim modelinde bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Denizli ilindeki ortaokullarda görev yapan okul yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu nitel araştırmalarda yaygın kullanılan amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Veri toplamada araştırmanın amacını gerçekleştirecek biçimde hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyetleri, çalıştıkları okul türleri, kıdem yılları ve çalıştıkları illeri belirlemeyi amaçlayan 4 soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise yöneticilerin okul güvenliği konusunda karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini belirlemeyi amaçlayan 8 soru yer almaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, büyük oranda betimsel analiz ve bazı bölümlerde içerik analizi yaklaşımından yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda okul yöneticilerinin imkanları doğrultusunda binalarda fiziki önlemler aldığını ancak bunun istenildiği kadar olmadığına, güvenlik kuralları koyduklarına ayrıca maddi imkansızlıklardan güvenlik görevlisi, güvenlik kamerası gibi ihtiyaçlarının bulunduğu ulaşılmıştır. Bu bulgulara dayalı olarak teknik eksikliklerinin giderilerek kaygıların azaltılması, öğrenci, personel ve velilere süreci iyi yönetebilecek güvenlik eğitimleri verilmesi, huzuru ve özgürlüğü sağlamak amacıyla çalışmalarına devam etmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik sistemleri, okul güvenliği, güvenlik kameraları

İÇİNDEKİLER

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ ONAY FORMU.....	iii
ETİK BEYANNAMESİ	iv
ÖZET	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Alt Problemler.....	2
1.4. Araştırmanın Amacı	3
1.5. Önem.....	3
1.6. Sınırlılıklar	3
1.7. Varsayımlar	3
1.8. Tanımlar	3
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	4
2.1. Kuramsal Çerçeve	4
2.1.1. Güvenli Okul Kavramı	4
2.1.2. Etkili Okul	4
2.1.3. Kontrol Kuramı	4
2.1.4. Okul İklimi Kuramı	5
2.1.5. Toplumsal Çözülme Kuramı	5
2.1.6. Okul Güvenliğinde Sorun Alanları.....	5
2.1.7. Şiddet İle İlgili Güvenlik Sorunları	5
2.1.8. Okul Ortamı (Mekan) ile İlgili Güvenlik Sorunları	6
2.1.9. Tabii Afet, Yangın ve Kazalardan Kaynaklanan Sorunlar	6
2.1.10. Güvenli Okul Oluşturmada Okul Yöneticisi	7

2.2. İlgili Araştırmalar.....	7
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	11
3.1. Araştırma Deseni.....	11
3.2. Çalışma Grubu	11
3.3. Veri Toplama Aracı.....	12
3.4. Verilerin Toplama Süreci.....	12
3.5. Verilerin Analizi.....	13
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM	14
4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgu Ve Yorumlar.....	14
4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	16
4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	17
4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	18
4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	19
4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	20
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	22
5.1. Tartışma.....	22
5.2. Öneriler	25
KAYNAKÇA.....	26
EKLER.....	28
Ek 1. Görüşme Formu	28

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. <i>Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler</i>	6
Tablo 3.2. <i>Çalışma Takvimi</i>	7
Tablo 4.1. <i>Okul Yöneticilerinin Okul güvenlik Önlemlerine İlişkin Görüşleri</i>	9
Tablo 4.2. <i>Okul Yöneticilerinin Aldıkları Güvenlik Önlemlerine İlişkin Görüşleri</i>	9
Tablo 4.3. <i>Okul Yöneticilerinin Güvenlik Sistemlerinin Öğrenci ve Personele Etkisine İlişkin Görüşleri</i>	10
Tablo 4.4. <i>Okul Yöneticilerinin Aldıkları Güvenlik Önlemlerinin Geliştirilebilmesine İlişkin Görüşleri</i>	11
Tablo 4.5. <i>Okul Yöneticilerinin Güvenlik Sistemlerinden Beklentilerine İlişkin Görüşleri</i>	12
Tablo 4.6. <i>Okul Yöneticilerinin Güvenlik Sistemlerinin Öğrenci ve Personele Etkisine İlişkin Görüşleri</i>	12
Tablo 4.7. <i>Rehber Öğretmenlerin Koronavirüs Salgını Sürecinde Kendilerine Dair Beklentilere İlişkin Görüşleri</i>	13
Tablo 4.8. <i>Okul Yöneticilerinin Yaşadığı Sorunlar Ve Bu Sorunların Giderilmesine İlişkin Görüşleri</i>	14
Tablo 4.9. <i>Okul Yöneticilerinin Güvenli Okul İçin Yapmak İstediklerine İlişkin Görüşleri</i>	15

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya dair, problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, alt amaçlar, araştırmanın önemi, sınırlılıklar, varsayımlar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Güvenlik, “toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet” (Türk Dil Kurumu [TDK], 2017) şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanım bireyin eğitim-öğretim hayatında da önemli bir yere sahip olup Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinde de görüleceği üzere güvenlik ihtiyacı fizyolojik ihtiyaçlardan sonra ikinci basamakta önemli ihtiyaçlar arasında yer almaktadır (Maslow, 1954). Bu nedenle bireyin eğitim-öğretim hayatını huzurlu, güvenli bir şekilde sürdürebilmesi ve tamamlaması önemli bir faktör haline gelmektedir. Tüm bu ihtiyaçlar doğrultusunda *güvenli okul* tanımı ortaya çıkmaktadır.

Güvenli okul, öğrenci ve çalışanların okulun her yerinde birbirleriyle olumlu ilişkilerin kurulduğu yerdir. (Bucher ve Manning, 2005). Okul güvenliği, yine okulda bulunan bireylerin fiziksel, psikolojik, duygusal olarak kendilerini özgür hissedebilmelerini gerektirir(Wanat,1996). Okul güvenliği, öğrenci ve personelin okulun içinden veya çevresinden kaynaklı olağanüstü durumlara karşı can güvenliğinin sağlanabildiği yerdir(Çankaya ve Arabacı, 2010, Özer, 2006). Bir başka ifadeyle okul güvenliği, öğrencilerin korku ve tehlikeden uzak oldukları için rahat bir şekilde kendilerini ifade edebilmeleridir(Dunn, 1999).

Güvenlik pek çok faktörden etkilenir. Bu yüzden faktörleri belirleyebilmemiz için istatistiksel göstergelere bakabiliriz. Hükümet ya da sivil toplum örgütlerinin raporlarını değerlendirerek fikir sahibi olabiliriz(Bucher ve Manning, 2005).

1960 yılından beri Dünya genelinde okullarda; öğretmenlere yönelik şiddet, uyuşturucu madde, hırsızlık vb. suçlar artış göstermekle birlikte, saldırganlık içeren suçlar % 100 oranında artış göstermektedir. 1990 yılından itibaren bazı Avrupa Birliği ülkeleri okullarında şiddet ve intihar olayları giderek daha sık görülmeye başlanmıştır (Green, 2000).

Türkiye’deki okullarda da zorbalık, hırsızlık, zararlı madde kullanımı, tehlikeli madde getirilmesi, olağanüstü haller(deprem, intihar vb.) durumlarla karşılaşmaktadır(Güler Yılmaz, 2010). Okul güvenliği sel, deprem, fırtına gibi doğal

afetlerden etkileneceği gibi insani suç unsurları olan şiddet, uyuşturucu vb. durumlardan da etkilenebilir.

Okul güvenliğinin sağlanmasında yöneticiler sorumludur. Öğrenci ve personelin sağlık ve güvenliğinin sağlanması için gerekli kural ve ilkelere uyulmasında da itinalı davranmalıdır. (Taymaz, 2007). Okul yöneticileri, tehlikelere karşı ortamı daha güvenli hale getiren kişiler olmalıdır. Bu haliyle aileleri dolayısıyla da toplumu rahatlatan bir tür güvenlik uzmanı olması beklenmektedir (Balyer, 2012).

Okul güvenliği ile alakalı çalışmalara bakıldığında, okul güvenliği meselesinin çoğu ülkenin son senelerdeki önemli eğitim sorunlarından biri haline geldiği görülmektedir. Alanyazında bu hususta yapılan araştırmalarda, okul güvenliği farklı açılardan incelenmiştir (Can, 2014; Çankaya ve diğ., 2014; Geyin, 2007; Klooster, 2002; Türkmen, 2004). Bu araştırmalarda okullarda güvenliği etkileyen faktörler, şiddet, okul mekanının fiziki yapısının güvenliğe etkisi, güvenlikle ilgili yapılması gerekenler incelenmiştir. Bu sayede güvenlikle ilgili faktörler ve önlemler ölçülebilen veriler olarak belirlenmiştir. Okullarda görev yapan personelin görüşlerine yer verilen çalışmaların sınırlılıkları bulunmaktadır. Sınırlılıklar dikkate alınarak çalışma yapılacaktır. Bu çalışma okul yöneticilerinin güvenliğe ilişkin algılarını tespit etmesi ve literatüre bu anlamda fayda sağlaması açısından önemlidir.

1.2. Problem Cümlesi

Yöneticilerin okul güvenliğini sağlamada karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?

1.3. Alt Problemler

Araştırmanın problemine daha ayrıntılı yanıt verebilmek için aşağıdaki alt problemler geliştirilmiştir:

1. Okul yöneticileri, okul güvenliğine ilişkin hangi çalışmaları yapmaktadır?
2. Okul yöneticileri, uyguladıkları güvenlik sistemleri ile beklentilerin karşılanmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Okul yöneticilerinin algılarına göre, güvenlik sistemleri kullanımının öğrenci ve personele etkilerine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Okul Yöneticilerinin algılarına göre okullarda güvenlik kamerası kullanımı gerekli midir?
5. Okul yöneticilerinin güvenlik ile ilgili yaşadığı sorunlar ve bu sorunların giderilmesine ilişkin görüşleri nelerdir?

6. Okul yöneticilerinin güvenli okul için yapmak istediklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın başlıca amacı yöneticilerin okul güvenliği konusunda karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini belirlemektir.

1.5. Önem

Okulun amacı eğitim öğretim hizmeti sunmaktır. Bu amacı verimli bir şekilde gerçekleştirebilmesi için bireylerin kendisini güvende hissetmesi önemlidir. Okul güvenliğine ilişkin sorunları medyada yer alan haberlerde duymaktayız. Bu haberleri sık sık görmeye başlamamız bu meseleye daha fazla önem vermemiz gerektiğini gözler önüne sermektedir. Bu durumda okul güvenliği kavramı ortaya çıkmaktadır. Güvenli okula ilişkin unsurlar çok boyutludur. Bu yüzden güvenli okul ikliminin oluşturulabilmesi için işbirliği çok önemlidir. Ancak bu işbirliğinin oluşturulabilmesi için okul yöneticisi merkezi durumdadır. Okul yöneticisi çok kapsamlı olan bu görevi yerine getirebilmek için okulun tüm imkanlarından faydalanmalıdır. Okul yöneticisi bu görevini yerine getirirken her okulu kendine özgü olarak değerlendirmelidir. Yapılacak bu araştırmada da, yöneticilerin yaptıkları bu değerlendirmeler sonucunda aldıkları önlemler ile çözüme ulaşma noktasında gelişme kaydedilebilmesi beklenmektedir. Araştırma sahası olan Denizli ilindeki okullarda, güvenli okul özelliklerine bakmak, il içinde ve ülke genelinde güvenli okul oluşturma sürecinin daha hızlı ve optimum koşullarda olmasını sağlamak adına güçlü bir bilgi kaynağı olacaktır. Alanda yanıt aranan sorular, güvenli okul örneğinin nasıl oluşturulabileceği anlamında yol gösterici olabilir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma Denizli ilinde görev yapan ve çalışma kapsamına katılan okul yöneticilerinin görüşleri ile sınırlıdır.

1.7. Varsayımlar

Araştırmaya katılan yöneticilerin görüşmede sorulan sorulara samimiyetle ve doğru bir şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.8. Tanımlar

Güvenlik önlemleri: Bireyleri korumak için güvenlik kamerası kullanma işlemidir.

Okul Güvenliği: Tüm okul paydaşlarının kendini fiziksel, psikolojik ve duygusal yönden risk altında hissetmemeleri için gerekli olan bütün koşulların sağlanmasıdır.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümünde okul güvenliği ile ilgili kuramsal açıklamalara yer verilmiş ve yurt içindeki bazı önemli araştırmalar bu araştırma için önemli olan bulgularıyla özetlenmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bir araştırmanın hangi kuramsal temellere dayalı olduğunun belirlenmesi, büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle bu bölümde, araştırmaya ilişkin literatür taraması ile düzenlenmiş kuramsal çerçeve üzerinde durulmaktadır.

2.1.1. Güvenli Okul Kavramı

Okul güvenliği kavramı, öğrencilerin, öğretmenlerin, personelin okulda güven içerisinde yaşamalarını kapsar. Güvenli bir okulda eğitim korkudan, şiddetten ve kaygıdan uzak şekilde gerçekleştirilir. Böyle bir okulda öğrenciler özen ve kabul duygusu ön plandadır. Güvenli okul; şiddetten uzak, istenilen davranışların belirtildiği ve teşvik edici, itinalı uygulandığı bir yerdir (Mabie, 2003).

2.1.2. Etkili Okul

Güvenli okul denildiğinde yalnızca şiddetin uğramadığı okul akla gelmemelidir. Güvenli okul kavramı; kavgacı davranışların yanında, cinsel istismar, bağımlılık yapıcı madde kullanımı, kriz durumları; deprem, yangın, sel, trafik kazaları ve savaşma durumları gibi konuları içermektedir (Dönmez ve Özer, 2009). Okulların, etkili eğitim-öğretim etkinlikleri gerçekleştirebilmesi için güvenli ortamlar olması gereklidir. Çünkü öğrenci kendisini güvenli bir ortamda hissetmezse öğrenmesi olumsuz şekilde etkilenir (Çalık, Özbay, Erkan ve diğ., 2009). Bu nedenle, güvenli okul havasının elde edilmesi öğrencilerin öğrenmesinde ilk sağlanması gereken husustur. Türkiye'deki okulların güvenli ortamlar hâline getirilmesi, zorbalık ve tehlikelerin yaşanmadığı yerler haline getirilmesi önemlidir. Çünkü okuldaki güvensiz ortam yalnızca öğrenci ve öğretmenleri değil, eğitim-öğretimi, okulun etrafını ve toplumu negatif yönde etkiler (Scheckner, Rollins, KaiserUlrey ve Wagner, 2002; Ingersoll, 2001). Okul güvenliğinin sağlanması için, araştırmaların yapılması gerekir. Bu araştırmalara belli teorilerin yol gösterici olmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu teorilerden bazıları özetlenmiştir.

2.1.3. Kontrol Kuramı

Kontrol Kuramı'nın başlangıç aşamasına göre okullarda ortaya çıkan zorbalık olaylarının sebebi kültürel meziyetlerin daralmasıdır. Bu kurama göre okullarda yaşanan zorbalık hadiselerin sebebi bu meziyetlerin öğrencilere aile ve okul yönünden istenilen

ölçüde verilememesidir. Kontrol kuramına göre okulun güvenli olarak kabul edilebilmesi kişilerin haklarına hürmet, geleneksel hedeflere itaat, toplumun genelini alakadar eden faaliyetlere eşlik etme ve toplumun kıymetlerine kanaat koşullarının temin etmek ile olur (Işık, 2004). Bu kuram, kişilerin çocukluk zamanlarında kendine dönük denetim sisteminin belli bir seviyeye gelememesi ya da sonraki zamanlarda fonksiyonunu yitirmesi sonucu aile, arkadaş ve okul ortamlarında rollerin çatışması sebebiyle kişilerin suç işlemeye yönelebileceği ya da istenmeyen fikirler oluşturabileceğini öngörmektedir (Kızmaz, 2005).

2.1.4. Okul İklimi Kuramı

Okul İklimi Kuramı' nın başlangıç noktası okul ikliminin okuldaki öğrenci davranışlarını etkilemesidir. Yani okuldaki iklimin olumlu olması, okulun güvenli hissedilmesini bariz şekilde etkilemektedir. Okulun güvenli hissedilmesi okul ikliminin pozitif olmasıyla alakalıdır. Bass'ın (2004) gözlemleri de bu hususu doğrulamaktadır. Sergiovanni'ye göre (Işık, 2004) pozitif okul ikliminin belirtisi talimatların gerçekleştirilmesinde istikrarlılık, mesuliyet alma, normlar, mükafatlar, saydamlık ve olumlu bağlantı ile etkili liderliktir.

2.1.5. Toplumsal Çözülme Kuramı

Toplumsal Çözülme Kuramı' na göre okul toplumun yansımasıdır, dolayısı ile okulun güvenli idrak edilmesi toplumun güvenli algılanmasından ayrı düşünülemez. Yani okullarda ortaya çıkan suç olayları okulun içinde bulunduğu toplumun birer yansımasıdır. Okullar çevrede meydana gelen her çeşit olumsuzluktan benzer biçimde etkilenecektir. Aile ve çevrede ki olumlu yaşantılar öğrencinin okul yaşantısında kendini gösterecektir. Özetle suç oranı yüksek bir toplumda, okullarda da suç oranı yüksek olacaktır (Işık, 2004)

2.1.6. Okul Güvenliğinde Sorun Alanları

Okul güvenliğinin kapsamı, güvenliğin kapsamı ile ilgili nitelikler olarak değerlendirilebilir. Zorbalık hadiselerine karşı güvenlik, doğal afetler için güvenlik, sağlık ve hijyene ilişkin güvenlik, taciz olaylarına karşı güvenlik, ruhsal güvenlik, siyasî konularındaki güvenlik alanları olarak ifade edilebilir (Işık, 2004). Bu çalışmada ise güvenlik ile ilgili problem alanları şu şekilde düzenlenmiştir: Şiddet, okul durumları ile ilgili problemler, kazalardan ve doğal afetlerden esinlenen güvenlik problemleri.

2.1.7. Şiddet İle İlgili Güvenlik Sorunları

Şiddet, öğrencilerin fiziksel ve psikolojik olarak kendilerini güvende hissetmemeleri durumudur. Şiddet kavga ve taciz dışında okul iklimini bozan her türlü faaliyet olarak kabul edilir (Hernandez ve Seem, 2004). Okul güvenliği ile ilgili yapılan

araştırmaların büyük kısmı şiddet ve onun türleri üzerinde durmaktadır: Bucher ve Manning'in (2005) yaptığı araştırmada takma isim, alay etme, birbirini kızdırma, dini, ırk ayrımı yapma ve cinsel taciz davranışlarının en çok bilinen zorbalık hareketleri arasında olduğunu ortaya koymuştur.

Güvenli okul durumunun sağlanabilmesi için yapılan uğraşların zorbalığın seviyesi ve yoğunluğuyla alakalı olduğu ifade edilebilir. şiddetin sürekli olduğu okullarda ve çevrelerinde polisiye tedbirler sağlanmaktadır. Bu şekildeki önlemlerin bazı zamanlarda uygulanabilir olmasına karşın, okullarda zorbalığın karşı konulmasına kesin çözümlü olmadığı dikkat çekmektedir (Mabie, 2003; Orpinas ve Borne, 2006). Zorbalığın olmaması için en etkili yol pozitif ve katkı sağlayıcı bir okul ikliminin sağlanmasıdır. Okul ikliminin pozitif olduğu okullarda zorbalık hareketlerinin az seviyede yaşandığı duyurulmaktadır. Polisiye faaliyetler ise pozitif okul iklimine mani olabilmekte ve öğrencilerin korkmasına sebep olabilmektedir (Walker, 1995). Mabie (2003), eğitim etkinliklerinin içerisine yerleştirilmiş olan güvenlik önlemlerinin etkili olduğuna dikkati çekmektedir. Her çeşit olasılığın dikkate alındığı, çeşitli boyutlarda ki güvenli okul yaklaşımlarının uygulanması gerektiği söylenebilir.

2.1.8. Okul Ortamı (Mekan) ile İlgili Güvenlik Sorunları

Öğrenci güvenliğini, okul ortamından kaynaklanan sorunlar, negatif yönde tesir etmektedir. Okul binalarının dayanıklı inşa edilmesi hayati önem taşımaktadır. Okul binasının bakımının yapılması gerekir. Sınıfların ve öteki kısımların öğrenci güvenliğini olumsuz etkilemeyecek şekilde hazırlanması ve lazım olan araç-gereçlerle yerleştirilmesi gerekir.

2.1.9. Tabii Afet, Yangın ve Kazalar Nedeniyle Kaynaklanan Sorunlar

Okulların güvenliğinin tehdit eden doğal afet unsurlarından deprem ve sel en çok yaşananlardır. Güvenliği tehdit eden bir diğer faktör ise yangın tehlikesidir. Okulların yangın durumunda neyi, nasıl yapacağını içeren, yazılı birer acil durum planı bulunmalıdır. Öğretmen kontrolünün az olması, teneffüslerde öğrencilerin denetimsiz bırakılması, giriş çıkışlardaki ve merdivenlerdeki dikkatsiz hareketler kazalara sebep olabilmektedir. Kazalarda, okul personelinin ilk yardım konusunda gerekli bilgiyle donatılmış olması güvenlik ihtiyacının karşılanması için önemlidir. Özellikle öğretmenlerin bu konuda bilgi sahibi olması gerekmektedir. Çünkü öğrencilere en yakın kişiler öğretmenlerdir.

2.1.10. Güvenli Okul Oluşturmada Okul Yöneticisi

Okul güvenliğini sağlamaya çalışırken amaç okulda bulunanların hepsi için güvenli ortam oluşturmaktır. Okulun her yerinde öğrenci ve öğretmenlerin evlerindeymişçesine güvende duyması gerekir. Özellikle öğrenci güvenliğinin sağlanmasına yönelik tedbirlerin alınması, tehlikelerin hemen saptanması ve anında müdahale edilmesi yönetimin sorumluluğundadır. Okul yöneticilerinin temel görevi, karşılaştıkları problemleri çözüme kavuşturmadır. Okul yöneticilerinin güvenlik ile ilgili faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde bilgi ve tecrübe kazanması gerekmektedir. Güvenli okul ortamının oluşması için okul paydaşlarının işbirliği içerisinde olması önem taşır. Okulun güvenlik problemi nedenleri müzakere edilmeli ve müşterek olarak analiz edilmelidir (Payne ve diğerleri, 2003). Okul yöneticilerinin; okul güvenliği sorunlarının her boyutuyla incelenmesi için emek harcaması gerekir.

2.2. İlgili Araştırmalar

Türkiye’de son zamanlarda ki haberler incelendiğinde güvenlikle ilgili pek çok sorun yaşandığı görülmektedir. Yaralanma hatta öldürme vakalarının yaşandığını sıklıkla rastlamaktayız. Bu durum güvenlik önlemlerinin yetersiz olduğunu gözler önüne sermektedir. Okulun görevlerinden biri de öğrencinin güvenliğini sağlamaktır. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 61. Maddesinde “öğretmenlerin okulun bina ve tesisleri, öğrenci mevcudu, yatılı, gündüzlü, normal veya ikili öğretim gibi durumları göz önünde bulundurularak okul müdürü tarafından düzenlenen nöbet çizelgesine göre normal okullarda gün süresince, ikili öğretim yapan okullarda ise kendi devresinde nöbet tutmaları gerektiği” zikredilmektedir. Ancak hayli görevine ek olarak öğretmenlerin nöbetle okulun güvenliğinin sağlanması beklenemez. Ayrıca öğretmenin güvenliğinin sağlanması da bu durumda olanaksızdır. Görüldüğü üzere ülkemizde ki okullarda güvenlik önlemleri yetersizdir. Okul girişlerinde ki nöbetçi öğrenciler dışında çoğunlukla giriş çıkış kontrolü sağlanmamaktadır. Türkiye’de güvenlik sorunlarıyla ilgili yapılan araştırmalarla ilgili çok az istatistiki veriye rastlanmaktadır. Bu durum mevcut durumu net görmeyi zorlaştırmaktadır.

Son zamanlarda yaşanan deprem olaylarından dolayı deprem tatbikatları yapılmaktadır. Ancak okulların krize müdahale planları yoktur.

Okullarda öğrenciler istedikleri zaman girip çıkabilmekte, suç aletlerini getirebilmekte, öğrenciler birbirini veya öğretmenlerini tehdit edebilmekte yine aynı şekilde öğretmenler veli tehditleriyle karşılaşabilmektedir.

Okul personeli ve öğrenciler okul güvenliği ile ilgili eğitim almamışlardır. Bu durumda olayların fazla olmasını etkilemektedir. (Dönmez,2001)

Turhan ve Turan (2012) ,ortaöğretim okullarının güvenliği ile ilgili öğretmen, öğrenci, yönetici ve velilerin görüşlerini almak için yaptığı çalışmada Elazığ, Yozgat ve Mardin il merkezlerinde ortaöğretim okullarında bulunan öğretmen, öğrenci, yönetici ve velilerden bilgi toplanmıştır. Çalışma sonucunda, okullarda ve çevrelerinde satılan gıdaların güvenilir olmadığı, denetimlerin istenilen düzeyde olmadığı; güvenlik görevlilerinin az olduğu ve okulun yakınlarında yaralama, tehdit gibi durumların görüldüğü, okulların afetlere karşı hazırlıklı olmadığı, okullarda fiziksel ortamın tehlike oluşturduğu ve bağımlılık yapıcı maddelerin yaş sınırı önemsemeden okul çevresinde satıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Türkmen (2004) çalışmasında, ortaöğretim okullarında ki öğrencilerin, okul güvenliği ile ilgili görüşlerinin ve sorunların belirlenmesini amaçlamıştır. Öğrencilerin fiziksel, sosyal ve ruhsal olarak güvende olma seviyelerini araştırmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, kız öğrencilerin de ve erkek öğrencilerin de bedensel anlamda güvensiz hissetmeleri ile birlikte erkek öğrencilerin kızlara göre daha çok bedensel güvenlik sorunu ile karşılaştıklarını bulmuştur. Büyük okulların, küçük okullara göre fazlaca güvenlik sorunu ile karşılaştığı, öğrencilerin zorbalık problemlerini anlatmada sıkıntı yaşadıkları, istismara uğrama hususunda bilinenin tersine erkeklerin cinsel taciz gibi olaylarda kızlara göre daha fazla risk grubunda oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin sık görmediği mekanın oluşu, okuldan ayrılma, giriş-çıkışlarda, sınıfta, tuvaletlerde sıkışıklık yaşama ile güvenlik duygusu arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Okullardaki sosyal durum incelendiğinde, çetelerin şiddetinden en çok erkeklerin etkilendiklerini ve mesleki rehberlik çalışmaları ve sosyal faaliyetlerin azlığı hususlarında ise kız öğrencilerin erkeklere kıyasla fazlaca huzursuz olduklarını belirtmişlerdir. Okulun sosyal şartları ile ilgili öğrenci görüşlerine bakıldığında, öğretmenlerin öğrencileri kayırma sorunu olduğu görülmüştür. Okuldaki ruhsal durum ile ilgili, yasakların nedenini öğrenme, öğrencilerin yarışma içerisinde olma, öğretmen ve yöneticilerin mimiklerinin pozitif hisler oluşturmasında, öğretmenlere karşı olumlu duygular oluşturmasında ve rehber öğretmene danışma meselelerinde problemler olduğu fark edilmiştir.

Akpınar ve Köksalan (2010) olağanüstü hal ile ilgili tedbir ve baş etme, görevini ne derecede yerine getirdiğini tespit etmek amacıyla Elazığ il merkezinde bulunan ilk ve orta öğretim okullarından okul müdürleri ile anketler aracılığı ile veriler toplanmıştır. Okulda, krize hazırlık ve kriz halleriyle baş etme ile ilgili eğitim verilmesi sorusuna, okul

yöneticilerinin %61'i evet, %39'u hayır cevabını vermiştir. Okulun, kriz hallerinde, hangi kurum ve kuruluşlarla, hangi hususlarda işbirliği içinde davrandığı konularında, okulun alakalı kurumlarla protokol yaptığı sorusuna okul yöneticilerinin sadece % 36'sının sahip olduğu, % 64'ünün ise, protokolünün bulunmadığı tespit edilmiştir. Okul yöneticilerinin %71'i, okullarında sivil savunma ile ilgili tatbikatların yapıldığı,%29'u ise yapılmadığını bildirmişlerdir. Okul müdürlerine sorulan tatbikatların bağlı gerekli düzeltmeler yapıp yapılmadığı sorusuna, %61'i evet, %39'u hayır cevabını vermiştir. Afete hazırlık ile ilgili okul müdürlerinin %14'ü tamamen, %54'ü orta düzeyde ve %32'side düşük düzeyde hazır olduğunu belirtmişlerdir. Okulun fiziksel yapısının, bir afet sırasında, barınma ve sığınma amacına uygunluğu ile ilgili okul müdürlerinin %29'u tamamen uygun, %39'u orta düzeyde uygun olduğu ve %32'side uygun olmadığını belirtmiştir. Okulundaki sivil savunma broşür ve araç, gerecin yeterliliği hususunda, müdürlerden %7'si yeterli, orta düzeyde yeterli bulanlar %61 ve yetersiz bulanlar ise %32'dir. Kriz yönetimi konusunda müdürlerden %20'si çok yeterli,% 46'sı orta düzeyde yeterli ve%34'ü ise yetersiz bulunmaktadır. Kriz hallerinde bilgili olma durumuna, müdürlerin %16'sı kendisini çok yeterli, %54'ü orta düzeyde yeterli ve %30'u da yetersiz görmektedir. İldeki sivil savunma kurumlarının çalışmalarını, okul müdürlerinin %57 orta düzeyde yeterli, %43'ü de yetersiz bulunmaktadır.

Okul güvenliğinin sağlanması için, bu kapsamdaki teorik ilerlemelerin takip edilmesinin yalnızca kafi olması düşünülemez. Araştırmacıların uygulayanlar için pratik öneriler de oluşturmaları gerekmektedir. Bu nedenle bu çalışmada pratikte faydalı olacağı düşünülen fazlaca sayıda önerme geliştirilmiştir. Ayrıca uygulamada karşılaşılan sorunlarda göz önüne serilmektedir. Yapılacak çalışmalar yardımıyla öğrencilerimizi daha güvenli okullara gönderebileceğimiz umulabilir.

Geyin (2007) tarafından liselerde okul güvenliği algılarının incelenmesi için yapılan çalışmada eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri alınarak liselerdeki okul güvenliği algılarını tespit etmek hedeflenmiştir. Araştırma İstanbul İlinde 5 ilçedeki 10 lisede görev yapan 194 eğitimci ve 1420 öğrenciyi içermektedir. Araştırmanın sonuçlarına göre, eğitimcilerin yaşadıkları en önemli güvenlik problemleri öğrencilerin kesici alet bulundurması ve öğrenci kavgası olarak ifade edilirken, öğrencilerin okulda yaşadıkları en önemli güvenlik problemleri hırsızlık, öğrenci kavgası ve tehdit olarak tespit edilmiştir.

Ayar (2010) tarafından okul güvenliğine farklı bir yaklaşım: okul polisi uygulaması çalışmasında okul polisleri ve okul müdürlerinin okul güvenliğine ve polisliği ile ilgili idrak durumları incelenmiştir. Bu çalışma 7 okul polisi ve 10 okul müdüründen mülakat

formu ile bulgular elde edilmiştir. Araştırma sonucunda, okul polislerinin ve okul yöneticilerinin okul güvenliği ve okul polisi faaliyetlerine ilişkin fikirlerinin benzer olduğu fark edilmiştir. Araştırma sonucunda, okul polisleri okullarla ilgili eğitim almamıştır. Okul müdürleri de okul polisliği hakkında geniş bilgiye sahip değildir. Okul güvenliği aile ve arkadaş davranışları, bağımlılık yapıcı madde kullanımı, öğretmen tutumu, medya, bilgisayar oyunları, okul çevresi gibi unsurlardan etkilenmektedir. Okul polisleri genel olarak olumlu görüşler almaktadır. Okul müdürleri güvenlik sorunlarını saklama eğilimindedir. Okullardaki güvenlik önlemleri maddi sorunlardan dolayı tam anlamıyla sağlanamamaktadır. Okul güvenliğini tehdit eden öğrenciler genelde ailevi sorunlar yaşayanlardır. Okul güvenliğini tam anlamıyla sağlayabilmek adına Milli Eğitim Bakanlığına, yöneticilere, öğretmen, öğrenci, veli okul personeline emniyete kuvvetlerine ve medyaya görevler düşmektedir. Okul polisi uygulamasının şiddeti azalttığı görülmüştür.

Dönmez ve Güven (2001), ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliği beklentilerini saptamayı hedefleyen çalışmaları için Malatya il merkezinde bulunan 7 lisede bulunan öğrencilere araştırmacılar tarafından oluşturulan anket uygulanmıştır. Çalışmanın verileri sonucunda, öğrencilerden büyük kısmı, okulda yaşanan en çok güvenlik probleminin öğrenci kavgaları olduğunu söylemişlerdir. Okullarda yaşanan diğer bir sorun ise öğretmen ile öğrenci çatışmaları ve çevredeki bazı kimselerin öğrencileri rahatsız etmeleridir. Öğrencilerin %54.9'u, suç aleti bulduran öğrencilerin bulunduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %25'i ise okulda ateşli silah buldurabileceklerini söylemişlerdir. Öğrencilerin %76.2'si okulda disiplinsiz davranışlar gösteren öğrenciler olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin %45.4'ü okul güvenliği önlemlerinin yeterli düzeyde olmadığını ifade etmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırma Deseni

Bu çalışma olgubilim deseninde nitel bir araştırmadır. Fenomenoloji deseninde amaç, kişilerin bir olguyla ilgili algılarını, yaşantılarını ve bunlara yüklediği manaları belirlemektir. Olgubilim araştırmaları nitel araştırmanın tabiatına uygun olarak mutlak ve genellenebilir sonuçlar ortaya çıkarmayabilir. Ancak bir olguyu daha iyi fark etmemize ve anlamamıza yardımcı olacak örnekler, izahlar ve yaşantılar ortaya koyabilir. Bu anlamda bilimsel literatüre ve pratiğe önemli katkılar sağlayabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, Akt. Konan, Yılmaz ve Bozanoğlu, 2017; 109).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Araştırmacı tarafından kolay ulaşılabilir yöneticilerden veri toplanacaktır. Buna göre araştırmanın çalışma grubunu, okul türleri göz önünde bulundurularak 19 yöneticiyle çalışılması planlanmaktadır. Araştırmaya katılan yöneticilere, araştırma etiği yönünden (YÖ1, YÖ2...YÖ19) kodlar verilecektir. Katılımcılar, Denizli ilinden seçilecektir. 19 ortaokul yöneticisinden oluşacaktır.

Tablo 3.1. *Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler*

Katılımcı	Cinsiyet	Okul türü	Kıdem yılı	İl
YÖ 1	Kadın	Ortaokul	7	Denizli
YÖ 2	Kadın	Ortaokul	10	Denizli
YÖ 3	Kadın	Ortaokul	5	Denizli
YÖ 4	Kadın	Ortaokul	3	Denizli
YÖ 5	Kadın	Ortaokul	8	Denizli
YÖ 6	Kadın	Ortaokul	9	Denizli
YÖ 7	Kadın	Ortaokul	8	Denizli
YÖ 8	Erkek	Ortaokul	5	Denizli
YÖ 9	Kadın	Ortaokul	15	Denizli
YÖ 10	Erkek	Ortaokul	7	Denizli
YÖ11	Kadın	Ortaokul	7	Denizli
YÖ12	Kadın	Ortaokul	8	Denizli
YÖ13	Kadın	Ortaokul	2	Denizli
YÖ14	Kadın	Ortaokul	7	Denizli
YÖ15	Kadın	Ortaokul	7	Denizli
YÖ16	Kadın	Ortaokul	6	Denizli
YÖ17	Kadın	Ortaokul	10	Denizli
YÖ18	Erkek	Ortaokul	10	Denizli
YÖ19	Kadın	Ortaokul	20	Denizli

Tablo 3.1. incelendiğinde 10 katılımcı okul yöneticisinin; 3'ü erkek,7'si kadındır. Katılımcılar ortaokul kademesinde çalışmaktadır. Yöneticilerin görev yerlerinin Denizli ili olduğu görülmektedir. Katılımcıların 4'ü 1-5 kıdem yılına, 13' ü 6-10 kıdem yılına, 2'si 11-20 kıdem yılına sahiptir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından Google form ile oluşturulan online yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Araştırmanın veri toplama aracı iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların çalıştıkları okul türleri, kıdem yılları ve çalıştıkları illeri belirlemeyi amaçlayan 4 soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise yöneticilerin okul güvenliği konusunda karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini belirlemeyi amaçlayan 8 soru yer almaktadır. Ayrıca formun sonunda sorulan sorular dışında belirtmek istedikleri görüşleri yazmaları istenecektir. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu açıklık, anlaşılabilirlik, amaca uygunluk hedef kitleye uygunluk kriterleri açısından değerlendirilmek üzere uzman görüşüne sunulacak gerekli düzeltmeler yapılacaktır.

Görüşme formununun 1,2 ve 3. soruları okul güvenliğini sağlamak için neler yapıldığı, alınan güvenlik önlemlerinin okulu nasıl etkilediği, bu önlemlerin iyileştirilmesi için neler yapılabileceğine dair bilgi edinebilmeyi amaçlanmıştır. 4.soru ile okulda güvenlik sistemlerinin hangi amaçla kullanılması gerektiği öğrenilmeye çalışılmıştır. 5.soruda okul güvenlik sistemiyle neyi amaçladıkları konusunda bilgi edinmek istenmiştir. 6.soruda okullarda güvenlik kamerası kullanımının gerekliliği konusu öğrenilmeye çalışılmıştır. 7 ve 8.sorular ile yöneticilerin okul güvenliği konusunda yaşadıkları sorunlar ve bunlarla nasıl başa çıkabilecekleri hakkında bilgi sahibi olmak amaçlanmaktadır.

3.4. Verilerin Toplama Süreci

Denizli ilinde görev yapan yöneticilerin okul güvenliği konusunda karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilecektir. Bu bilgilere Google form aracılığıyla yapılan formlar üzerinden ulaşılmıştır.

Tablo 3.2. *Çalışma Takvimi*

IP No	İş Paketi Adı	Aylar					
		1	2	3	4	5	6
1	MEB izinlerinin alınması	X					
2	Veri toplama araçlarının hazırlanması	X					
3	Verilerin toplanması		X	X			
4	Verilerin analizi				X	X	
5	Bulguların yorumlanması						X

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, büyük kısımda betimsel analiz, bazı kısımlarda ise içerik analizi yaklaşımından faydalanılacaktır. Betimsel analiz yaklaşımında, araştırmaya konu olan hadise, kişi ya da obje kendi şartları içinde tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2007). Betimsel analiz yaklaşımında, daha önceden belirlenen ana konulara göre, elde edilen veriler, özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizde görüşülen ya da gözlenen kişilerin fikirlerini etkili bir şekilde aktarmak amacıyla doğrudan alıntılara çokça yer verilir. İçerik analizinde ise ana hedef, toplanan verileri açıklayabilecek kavramları ve ilintileri elde etmektir. İçerik analizinde, betimsel analizde yorumlanan ve özetlenen veriler, daha ayrıntılı bir şekilde işlenir ve betimsel bir yaklaşımla keşfedilmeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu fark edilmeye çalışılır. İçerik analizinde konuşma, gözlem veya belge aracılığıyla elde edilen nitel araştırma verileri dört adımda çözümlenir: Verilerin kodlanması, temaların keşfedilmesi, temaların ve kodların düzenlenmesi, sonuçların tarif edilmesi ve yorumlanması (Yıldırım ve şimşek, 2008).

Bu doğrutuda çalışmada katılımcıların her bir soruya verdiği cevaplar kategoriler altında toplanarak yorumlanacak ve doğrudan alıntılar yapılacaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma probleminin çözümü için toplanan verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgularla, bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır. Bulgular ve ilgili yorumlar, araştırma alt probleminin düzenlenişindeki sıraya uyularak verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi “Okul yöneticileri, okul güvenliğine ilişkin hangi çalışmaları yapmaktadır?” şeklinde düzenlenmiştir. Alt probleme cevap bulmak amacıyla verilen yanıtlar içerik analizi ile çözümlenmiştir. Katılımcılara sorulan ilk soru “Okul güvenliğini sağlamak için önlemlerinizi var mıdır? Cevabınız evet ise önlemlerinizi nelerdir?” şeklindedir. Bu soruya verilen yanıtlar Tablo 4.1. ve Tablo 4.2.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. *Okul Yöneticilerinin Okul Güvenlik Önlemlerine İlişkin Görüşleri*

Kategori	Katılımcı	Frekans
Güvenlik önlemi var	YÖ7,YÖ14,YÖ17,YÖ16,YÖ10,YÖ15,YÖ9,YÖ2, YÖ3,YÖ6, YÖ12,YÖ11,YÖ13,YÖ18,YÖ1,YÖ8	16
Güvenlik önlemi yok	YÖ4,YÖ5,YÖ19	3

Tablo 4.1. incelendiğinde 16 katılımcının okul güvenlik önlemlerinin bulunduğunu, 3 katılımcının güvenlik önlemi bulunmadığını belirttikleri görülmektedir.

Okul yöneticilerinin okul güvenlik önlemi bulundurmaları ile ilgili olarak yanıtları incelendiğinde güvenlik önlemi bulunup bulunmamasının okulun konumu ve öğrenci profili ile ilgili olduğu ileri sürülebilir.

Tablo 4.2. *Okul Yöneticilerinin Aldıkları Güvenlik Önlemlerine İlişkin Görüşleri*

Kategori	Katılımcı	Frekans
Nöbetçi öğretmen	YÖ10,YÖ13	2
Güvenlik görevlisi	YÖ11,YÖ10,YÖ11,YÖ1,YÖ8	5
Güvenlik kuralları	YÖ2	1
Eşyaları duvara sabitlemek	YÖ17	1
Merdiven boşlukları için file ağ	YÖ18	1
Pencerelere demir parmaklık	YÖ3	1
Güvenlik kamerası	YÖ11,YÖ10,YÖ9,YÖ12,YÖ14,YÖ16,YÖ6,YÖ13	8
Bilgilendirme	YÖ14,YÖ17,YÖ16,YÖ9	4
Alt yapı sistemini kontrol	YÖ15	1

Tablo 4.2. incelendiğinde okul yöneticilerinin güvenlik önlemlerinden en çok “güvenlik kamerası, güvenlik görevlisi, bilgilendirme,” bunu sırasıyla “nöbetçi öğretmen, file ağ, demir parmaklık, eşyaları sabitleme, , kurallar” izlediği görülmektedir.

Okul yöneticilerinin güvenlik önlemleri bir bütün olarak incelendiğinde maddi imkan olduğu takdirde teknolojiyen yararlanmayı tercih ettikleri ileri sürülebilir.

Birinci alt probleme ilişkin sorulan 2. soru “Güvenlik önlemleri öğrencileri ve personeli nasıl etkiledi (olumlu-olumsuz) nasıl etkiledi?” şeklindedir. Bu soruya verilen yanıtlar Tablo 4.3.’te gösterilmiştir.

Tablo 4.3. *Okul Yöneticilerinin Güvenlik Sistemlerinin Öğrenci ve Personele Etkisine İlişkin Görüşleri*

Kategori	Alt Kategori	Katılımcı	Frekans
Olumlu		YÖ1,YÖ2,YÖ3,YÖ4, YÖ5	5
Olumsuz			0
	Olumsuz davranışların tespiti	YÖ12,YÖ7	2
	Huzurlu ortam	YÖ8,YÖ9	2
	Olumsuz davranışların azalması	YÖ12,YÖ10,YÖ13	3
	Güvenli ortam	YÖ15,YÖ16,YÖ19	3

Tablo 4.3. incelendiğinde okul yöneticilerinin güvenlik önlemlerine ilişkin görüşleri iki kategoride(olumlu-olumsuz) incelenmiştir. Olumsuz etkilediğini belirten katılımcı olmamıştır. Olumlu etkilediği belirtilen yanıtlardan en çok “olumsuz davranışların azalması” ve “güvenli ortam” olduğu, bunu sırasıyla “olumsuz davranışların tespiti” ve “huzurlu ortam” ın izlediği görülmektedir.

Okul yöneticilerinin güvenlik önlemlerine ilişkin görüşleri bir bütün olarak incelendiğinde güvenlik önlemlerinin olumsuz davranışların tespitini kolaylaştırıp bu davranışların azalttığını ileri sürülebilir.

Okul yöneticilerinin güvenlik önlemlerine ilişkin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Alınan tedbirler olumsuz durumların tespitini ve olası risk durumlarını kolaylaştırdığı için daha olumlu bir okul iklimi oluşturdu. (YÖ5).

Olumlu etkiliyor. Onların daha güvende hissetmelerini sağlıyor. (YÖ16).

Birinci alt probleme ilişkin sorulan 3. Soru “Okul güvenliğinin artırabilmesi için neler yapılabilir, önerileriniz nelerdir?” şeklindedir. Bu soruya verilen yanıtlar Tablo 4.4’te gösterilmiştir.

Tablo 4.4. Okul Yöneticilerinin Aldıkları Güvenlik Önlemlerinin Geliştirilebilmesine İlişkin Görüşleri

Kategori	Katılımcı	Frekans
Güvenlik görevlisi alınmalı	YÖ14,YÖ16,YÖ12,YÖ6, YÖ5,YÖ8	6
Bahçe duvarları düzenli tamir edilmeli	YÖ1	1
Güvenlik sayısı artırılmalı	YÖ6,YÖ10	2
Okul çalışan ve öğrencilerin bilgilendirilmesi	YÖ17,YÖ7,YÖ2,YÖ19,YÖ13	5
Okul polisi	YÖ12,YÖ4	2
Zeminler ıslak bırakılmamalı ve yumuşak zemin olmalı	YÖ3	1
Pencerelere korkuluk	YÖ15	1
Giriş çıkış kontrolü	YÖ18	1
Turnike sistemi	YÖ11	1
Güvenlik kamerası	YÖ8,YÖ9	2

Tablo 4.4. incelendiğinde Okul yöneticilerinin güvenlik önlemlerine ilişkin geliştirilebilmesine ilişkin görüşlerinde en çok “güvenlik görevlisi alınması” olduğu, bunu sırasıyla “okul çalışan ve öğrencilerin bilgilendirilmesi” ve “güvenlik kamerası” nın izlediği görülmüştür.

Okul yöneticilerinin güvenlik önlemlerine ilişkin görüşleri bir bütün olarak incelendiğinde fiziki yenilikler dışında, kurumlardan yardım sağlaması gerektiği düşünceleri sürülebilir.

Okul yöneticilerinin güvenlik önlemlerine ilişkin geliştirilebilmesine ilişkin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Güvenlik görevlisi olabilir, okula düzenli gelen okul polisi ya da okul çevresinde düzenli gezen okul polisi (YÖ12).

Giriş çıkışlarda okul polisinin görünmesi lazım. Güvenlik görevlisi giren çıkanları kontrol etmeli, okul içinde her yeri gören kameralar olmalı. (YÖ7).

Güvenlik güçleriyle irtibatlı bir şekilde okul çevresinin risk durumları ortadan kaldırılarak güvende olması sağlanabilir. (YÖ11).

Seminerler verilebilir. (YÖ13).

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi “Okul yöneticileri, uyguladıkları güvenlik sistemleri ile beklentilerin karşılanmasına ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Alt probleme cevap bulmak amacıyla verilen yanıtlar içerik analizi ile çözümlenmiştir. Katılımcılara sorulan soru “Okul güvenlik sistemleri gerekli midir? Neden?” şeklindedir. Bu soruya verilen yanıtlar Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Okul Yöneticilerinin Güvenlik Sistemlerinden Beklentilerine İlişkin Görüşleri

Kategori	Katılımcı	Frekans
Sorunları belirleyebilme	YÖ15,YÖ5	2
Davranış gözetimi	YÖ11,YÖ8,YÖ10	3
Önlem	YÖ12,YÖ7,YÖ16,YÖ11,YÖ13	5
Başarı artışı	YÖ14	1
Huzurlu ortam	YÖ18	1

Katılımcı okul yöneticilerinden 5 kişi olumsuz durumlar için tedbiri sağlayacağını düşünürken, 3 kişi davranış gözetimini sağladığını düşünmektedir. 2 kişi sorunları belirleyebilmeyi sağladığını belirtirken, 1'er kişi başarılı ve huzurlu ortam sağladığını olmadığını belirtmektedir.

Tablo 4.5. incelendiğinde okul yöneticileri güvenlik sistemlerinden beklentilerine ilişkin görüşlerinde en çok “önlem”, “davranış gözetimi” ve “sorunları belirleyebilme” olduğunu belirtildiği görülmüştür.

Okul yöneticilerinin güvenlik sistemlerine dair beklentilere ilişkin görüşleri bir bütün olarak incelendiğinde olumsuz davranışları önleyebilmeye olduktan sonrada tespit edebilmeye ve bu sayede huzuru sağlamaya dair beklentilerin olduğu ileri sürülebilir.

Okul yöneticilerinin güvenlik sistemlerine dair beklentilere ilişkin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Gereklidir. Kişilerin uzmanlık alanına girmeyen ya da dikkatlerden kaçan alanlarda, varsa sorunları belirleyebiliyor olması önemli bir husustur. (YÖ15).

Evet. Her zaman her yerde bulunma imkanımız gözetlememiz imkansız. (YÖ11).

Kesinlikle okulların güvenli ortamı başarı ve verimliliği artırır. (YÖ14).

Evet Huzurlu ve mutlu bir çalışma ortamı sağlamak için. (YÖ18).

4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Okul yöneticilerinin algılarına göre, güvenlik sistemleri kullanımının öğrenci ve personele etkilerine ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Alt probleme cevap bulmak amacıyla verilen yanıtlar içerik analizi ile çözümlenmiştir. Katılımcılara sorulan soru “Okul güvenlik sistemleri öğrenci ve personeli nasıl etkiledi?” şeklindedir. Bu soruya verilen yanıtlar Tablo 4.6.’da gösterilmiştir.

Tablo 4.6. Okul Yöneticilerinin Güvenlik Sistemlerinin Öğrenci ve Personele Etkisine İlişkin Görüşleri

Kategori	Katılımcı	Frekans
Maddi manevi olumlu	YÖ17	1
Sorunsuz eğitim ortamı	YÖ15,YÖ14	2
Sağlıklı iletişim	YÖ13	1
Güvende hissetme	YÖ19,YÖ8,YÖ1	3
Huzur ortamı	YÖ9,YÖ8	2

Katılımcı okul yöneticilerinin hepsi güvenlik sistemlerinin öğrenci ve personeli olumlu etkilediğini belirtmiştir.

Tablo 4.6. incelendiğinde okul güvenlik sistemlerinin öğrenci ve personele etkilerine ilişkin görüşlerinde en çok “güvende hissederek” çalıştıkları, bunları sırasıyla “huzur ortamında” ve “sorunsuz eğitim ortamında ” çalışmanın izlediği görülmüştür.

Okul yöneticilerinin güvenlik sistemlerinin öğrenci ve personele etkilerine ilişkin görüşleri bir bütün olarak incelendiğinde okulun etkili ve verimli eğitim verebilmesi yönetimin uygulayacağı güvenlik sistemlerinden geçtiği ileri sürülebilir.

Okul yöneticilerinin güvenlik sistemlerinin öğrenci ve personele etkilerine ilişkin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Olumlu etkiledi. Güvenli bir yaşam alanı okuldaki verimi ve motivasyonu arttırdı. (YÖ2).

Daha az kazaların olması sonucu maddi manevi olumlu etkiledi. (YÖ4).

Sağlıklı iletişim ve güven ortamı oluştu. (YÖ13).

4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi “Okul Yöneticilerinin algılarına göre okullarda güvenlik kamerası kullanımı gerekli midir?” şeklinde düzenlenmiştir. Alt probleme cevap bulmak amacıyla verilen yanıtlar içerik analizi ile çözümlenmiştir. Katılımcılara sorulan soru “Okul güvenlik kamerası kullanıyor musunuz? Yanıtınız evet ise güvenlik kamerası kullanımı öğrenci ve personeli nasıl etkiledi?” şeklindedir. Bu soruya verilen yanıtlar Tablo 4.7’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Rehber Öğretmenlerin Koronavirüs Salgını Sürecinde Kendilerine Dair Beklentilere İlişkin Görüşleri

Kategori	Alt Kategori	Katılımcı	Frekans
Güvenlik kamerası bulunuyor		YÖ3, YÖ6, YÖ15, YÖ13, YÖ7, YÖ16, YÖ10, YÖ18, YÖ9, YÖ14, YÖ12, YÖ5, YÖ19, YÖ1, YÖ8, YÖ2, YÖ11, YÖ4	18
Güvenlik kamerası bulunmuyor		YÖ17	1
Olumlu		YÖ3, YÖ4, YÖ15, YÖ13, YÖ7, YÖ16, YÖ10, YÖ18, YÖ9, YÖ14, YÖ12, YÖ5, YÖ19, YÖ1, YÖ8, YÖ2, YÖ11,	17
Olumsuz			0
	Okuldan kaçmanın azalması	YÖ14	1
	Kanıt unsuru	YÖ15, YÖ7, YÖ16, YÖ10, YÖ9	5
	Olumsuz davranışların azalması	YÖ13, YÖ18, YÖ14	3

Okul yöneticilerinden 18 kişi okullarında kamera bulunduğunu belirtmiştir. 17 katılımcı güvenlik kamerasının olumlu olduğunu düşünmektedir. 2 katılımcı görüş bildirmemiştir. Tablo 6 incelendiğinde okul yöneticilerinin güvenlik kamerasının kullanımına ilişkin görüşlerinde en çok “olumsuz davranışların azalması” ve “kanıt oluşturmasını” belirtildiği görülmüştür.

Okul yöneticilerinin güvenlik kamerası kullanımına dair beklentilere ilişkin görüşleri bir bütün olarak incelendiğinde davranışlarda kanıt unsuru olması, zararlı olaylardan alıkoyması beklentilerinin olduğu ileri sürülebilir.

Okul yöneticilerinin güvenlik kamerası kullanımına ilişkin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Kullanıyoruz. Okulda herhangi bir sorun sonrasında(hırsızlık, zorbalık vs.)sonrasında önemli bir kanıt unsuru oldu (YÖ15).

Evet kameralarla birisinin gözetimi altında olduğunun bilinmesi olumsuz bir şey yaşanmasını engellemiştir.(YÖ3).

Evet. Fiziki şiddeti, okullardan kaçışları azalttı. (YÖ14).

4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt problemi “Okul yöneticilerinin güvenlik ile ilgili yaşadığı sorunlar ve bu sorunların giderilmesine ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Alt probleme cevap bulmak amacıyla verilen yanıtlar içerik analizi ile çözümlenmiştir. Katılımcılara sorulan soru “Okul güvenliği ile ilgili yaşadığınız en büyük sorun nedir? Bu sorununuzun giderilmesi için nelerin olmasını/yapılmasını isterdiniz?” şeklindedir. Bu soruya verilen yanıtlar Tablo 4.8.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.8. *Okul Yöneticilerinin Yaşadığı Sorunlar Ve Bu Sorunların Giderilmesine İlişkin Görüşleri*

Kategori	Katılımcı	Frekans
Öğrencilerin yaralanmaları	YÖ27,YÖ3	2
Hırsızlık	YÖ15,YÖ19	2
Okuldan Kaçma	YÖ12,YÖ1	2
Tehdit	YÖ6	1
Veli Saldırısı	YÖ19	1

Tablo 4.8. incelediğinde Okul yöneticilerinin okul güvenliği ile ilgili yaşadığı sorunlar ve bu sorunların giderilmesine ilişkin görüşlerinde en çok “öğrenci yaralanmaları”, “hırsızlık”, “okuldan kaçma” sorunu olduğu, bunu sırasıyla ve “tehdit” ve “veli saldırısı” durumlarının izlediği ayrıca katılımcılardan 7 kişinin herhangi bir sorun yaşamadığı görülmüştür.

Okul yöneticilerinin okul güvenliği ile ilgili yaşadığı sorunlar ve bu sorunların giderilmesine ilişkin görüşleri bir bütün olarak incelendiğinde sorunların insanlara birçok açıdan (sağlık, eğitsel konular vb.) etki ettiği ve sorunların azalabilmesi için yöneticilerin okul konumunun baştan iyi belirlenmesini sonrasında ise maddi destek yapılmasını bekledikleri ileri sürülebilir.

Okul yöneticilerinin okul güvenliği ile ilgili yaşadığı sorunlar ve bu sorunların giderilmesine ilişkin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Okulun dışındaki kişilerin okula her an rahat bir şekilde girip çıkması sonucu öğrencimin bıçak ile yaralanması. Bunun için okula yabancı kişilerin alımında dikkat edilmesi. (YÖ17).

Okul taşınmazlarına çalınma girişimi oldu. Okul kamerası sayesinde hırsızlar kısa sürede yakalandı. (YÖ15).

Hırsızlık ve veli saldırısı (YÖ19).

4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın altıncı alt problemi “Okul yöneticilerinin güvenli okul için yapmak istediklerine ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Alt probleme cevap bulmak amacıyla verilen yanıtlar içerik analizi ile çözümlenmiştir. Katılımcılara sorulan soru “Güvenli okul için yapmak istedikleriniz nelerdir?” şeklindedir. Bu soruya verilen yanıtlar Tablo 4.9.’da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. Okul Yöneticilerinin Güvenli Okul İçin Yapmak İstediklerine İlişkin Görüşleri

Kategori	Katılımcı	Frekans
<i>Okul konumu belirleme</i>	<i>YÖ1</i>	<i>1</i>
<i>Güvenlik görevlisi</i>	<i>YÖ17,YÖ15,YÖ5,YÖ6</i>	<i>4</i>
<i>Güvenlik eğitimleri</i>	<i>YÖ14,YÖ1,YÖ15,YÖ18</i>	<i>4</i>
<i>Akıllı kart okutma sistemi</i>	<i>YÖ17,YÖ9,YÖ13</i>	<i>3</i>
<i>Güvenlik kamerası</i>	<i>YÖ17</i>	<i>1</i>
<i>Parmak okutarak okula giriş</i>	<i>YÖ10</i>	<i>1</i>
<i>Mesajla bilgilendirme</i>	<i>YÖ17</i>	<i>1</i>

Tablo 4.9. incelediğinde okul yöneticilerinin güvenli okul için yapmak istediklerine ilişkin görüşlerinde en çok, ”güvenlik eğitimi” ve “güvenlik görevlisi” olduğunu, bunu sırasıyla “akıllı kart sistemi” ardından “güvenlik kamerası”, “mesajla bilgilendirme” ”parmak okutma”, ”okul konumunu belirleme” nin izlediği görülmüştür.

Okul yöneticilerinin güvenli okul için yapmak istediklerine ilişkin görüşleri bir bütün olarak incelendiğinde, denetleme mekanizmalarına ulaşmayı bekledikleri ileri sürülebilir.

Okul yöneticilerinin güvenli okul için yapmak istediklerine ilişkin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Okulların güvenli bölgelerde yapılması, çevre faktörlerinin denetleniyor olması. Öğrencilere başa gelebilecek riskleri anlatabilme, sorumluluk oluşturma.”(YÖ1)

Teknoloji olarak gelişmiş bir zamanda yaşıyoruz. Kamera sistemi ile okulun belli bölgelerinin kontrol edilmesi, turnike sistemi ile öğrencinin okula gidip gelişinin kontrol edilmesi ve gelmeyen kişilerin velilerinin anında mesaj yolu ile bilgilendirilmesi, okul girişlerinde güvenlikçi bulunması, okul içi cam dolap vb. eşyalar için gerekli önlemlerin alınması (YÖ17).

Her okulda bir görevlisi olması ve öğrencilerin okul-öğrenci güvenliği açısından sık sık bilgilendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. (YÖ15).

Okulun fiziki şartlarını iyileştirmek, okul güvenliklerinin denetimlerinin artması ve yaptırım uygulanması, sağlıklı iletişim konusunda hem okul idare ve öğretmenlerine hem de velilere bilgilendirme amaçlı seminerler verilmesi. (YÖ14).

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Okullarda yöneticilerin yaşadıkları okul güvenlik problemlerini belirlemeyi ve okullarında ki güvenlik problemlerinin yöneticilerin cinsiyet, medeni durum ve kıdem değişkenlerine göre farklılaşma durumunu incelemeyi amaçlayan bu araştırmada elde edilen sonuçlar aşağıda sıralanmıştır:

1.Türkiye’de ortaokullarda nöbetçi öğretmen, güvenlik görevlisi, servisleri denetleme, doğal afetlere karşı tatbikatlar yapma, okul giriş- çıkış denetleme, iş güvenliği seminerleri, kaygan zeminler için uyarı levhaları, merdiven boşlukları için file ağ, pencereler için demir korumalar, okul polisi, nöbetçi öğretmen, sesli uyarılar, kesici aletlerin kontrollü kullanılması, kurallar koymak, akran zorbalığına karşı seminerler, personel ,veli ve öğrencilerin risk durumlarına karşı bilinçlendirilmesi, alt yapı sistemlerini kontrol etme, eşyaları duvara sabitlemek, güvenlik güçleriyle işbirliğine dayalı diyalogun artırılması, özel güvenlik, prizlerin kontrolü, kurumlarla işbirliği içinde olmak, laboratuvarıda uyarılar bulundurmak gibi güvenlik uygulamaları yapılmaktadır.

Bu araştırmada okul güvenliğinin sağlanması için okul bütün yönleriyle ele alınabilir. Ancak bu sayede öğrencilere olumlu davranışlar kazandırılabilir. Okul güvenliğinin sağlanmasında, okul yöneticisinin sorumluluğu büyüktür. Okul güvenliğini sağlamak için okulun fiziki yönden düzenlenmesi dışında, okulun paydaşları (öğretmen, öğrenci, personel, veli) ve kurum, kuruluşlarla ortak çalışma birliği yapılması gerekir. Okul güvenliğinin sağlanması için kısa veya uzun sürede yapılması gereken hedefler belirleyip sonra da uygulamaya geçilebilir. Her okulun farklı koşullara sahip olması bu konuda farklı planlar yapılması gerektiğini göstermektedir.

2.Okullarda yöneticiler güvenlik önlemlerinin gerekli olduğunu düşündüğü sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırmada güvenli bir öğrenme ortamı olmadan öğretmenlerin öğretim yapmakta, öğrencilerin de öğrenmede problemler yaşadığı belirlenmiştir. Okulun güvenli olması sayesinde öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer paydaşların kendilerini fiziksel, sosyal ve psikolojik yönden özgür hissedecekleri belirlenmiştir. Ancak okul güvenliğinin sadece okul ortamında sağlanan güvenlik ile kısıtlı olmadığı tespit edilmiştir. Okul

güvenliğinin boyutu öğrencinin ya da okul personelinin evinden çıkıp tekrar evine dönünceye kadarki tüm kademeleri içerdiği için çok kapsamlı düşünülmesi gerekmektedir.

3.Okullarda kullanılan güvenlik sistemleri maddi ve manevi olarak olumlu etki oluşturduğunu belirtmişlerdir. Daha dikkatli davranıldığını, huzur ortamını sağladığını, okulda ki verimin ve motivasyonun arttığını, disiplin dışı davranışların azaldığını dikkati çekmişlerdir.

Bu araştırmada, güvenli okul oluşturmaya dönük okulu ve okul çevresini dahil eden geniş ve uzun vadeli planların daha çarpıcı olduğu tespit edilmiştir. Güvenli okulun ilk şartının pozitif bir okul iklimi olduğu görülmektedir. Güvenli okula yönelik olarak öğrencilerin yalnızca fiziksel güvenliğini edinmeye konsantre olan belli başlı olumsuz hareketlere veya bu hareketlerde bulunan öğrencilere özgü olan kısa vadeli etkinliklerin yetersiz faaliyetler olduğu ortaya çıkmıştır.

4.Okullarda güvenlik kamerası konusunda yöneticiler okul içi dışı gelişen olumsuzlukları tespit edebildiklerini, ihmalleri azalttığını, yapılan davranışın haksız bir durum oluşturmadan önüne geçtiklerini, kanıt olduğunu, nöbetlerin dikkatli tutulduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında biri bizi gözetliyor hissi uyandırdığı için korku unsuru olarak kullanılmaması işlevsel olması için sadece koridor ve dış mekanlarda kullanılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırmada en çok gerçekleştirilen güvenlik sisteminin kameralar olduğu belirlenmiştir. Güvenlik kameralarını, okul yöneticilerinin en fazla okula grip çıkan bireyleri kontrol etmek ve okul ortamında hareketlerini gözlemlemek amacıyla kullandıkları belirlenmiştir. Ancak kameraların öğretmenlerin okula ve derslere giriş-çıkış saatlerini izlemek, nöbetçi öğretmenleri izlemek, öğretmenlerin davranışlarını izlemek amacıyla kullanıldığı da ortaya çıkmıştır. Okul güvenliği, sadece fiziksel düzenlemelerle sağlanamaz. Okul personeli, öğrenci, öğretmen ve velilerin okula yönelik kuvvetli bir ilişik yaratmak için okulu olumlu manada iyileştirme sürecini de içermektedir. Bu nedenle okul güvenliğinin elde edilmesinde tüm parametrelerin özenli bir şekilde gözden geçirilmesi ve problemlerin belirlenmesi önemiyet taşımaktadır.

5.Okullarda yaşanan güvenlik problemlerinin okulun özelliklerine(konum, çevre, öğrenci profili gibi) göre değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Yöneticiler okuldan kaçan öğrenciler, okul duvarlarının tırmanılacak seviyede olmasından dolayı kazalar, öğrenci yaralanmaları, öğrencilerin birbirine bilinçli bilinçsiz zarar vermeleri, giriş çıkışlarında öğrencilerin yabancılar tarafından rahatsız edilmeleri, demirbaşların sabitlenmemesinden

dolayı kazalar, okul taşınmazlarına çalınma girişimi, veli saldırısı gibi problemler yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Bu araştırmada, okul güvenliği sorununun okul sınırlarındaki meselelere dikkat ederek, yalnızca okulun içinden kaynaklanan bir problemmiş gibi görülmemesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Problemin okulun içi dışında çok çeşitli kaynakları vardır. Meselenin esaslarına aldırış etmeyip, problemin yalnızca öğretmenlerin çözebileceğinin umulması doğru bir tespit değildir. Okulların destek almadan güvenli okul planlarını oluşturmalarının, teftiş etmelerinin ve farklılaştırmalarının olamayacağına ortaya çıkmaktadır. Öte yandan mesele okul hudutları içinden incelendiğinde sorunun okul idaresi ve öğretmen hareketleri ile ilgili birçok boyutu vardır. Güvenli okul ile ilgili okulun bulunduğu topluluktaki suç miktarı veya fakirlik gibi unsurlar ehemmiyetlidir. Ancak okulda şiddet sorunu okul idaresinden ve eğitimin niteliğinden de kaynaklanmaktadır.

6.Okulların güvenli bölgelere yapılması, çevre faktörlerinin denetleniyor olması, öğrenci ve öğretmenlerin farkındalıklarının artması için eğitimler verilmesi, okulun fiziki koşullarının düzeltilmesi için gereken maddi imkanın temin edilmesi, kadrolu güvenlik görevlisi atması yapılması, kamera temininin sağlanması, turnike sisteminin yapılmasına destek verilmesi, gelmeyen öğrencinin mesajla veliye bilgilendirilmesi için ortak bir sistem kurulması gerekli güvenlik önlemlerinden sayılabilir.

Bu araştırma, her okulun farklı koşullara sahip olduğundan dolayı bu konuda farklı planlar yapılması gerektiğini göstermektedir. Bu uygulamalar maliyet gerektirmektedir. Yeni teknolojik cihazlar maliyeti artırabilmektedir. Maliyet hesabının yapılması gerekir. Bu plan dahilinde gerçeğe en uygun uygulamalar seçilebilir. Okuldaki güvenlik uygulamaları hakkında tüm öğretmen ve öğrenciler bilgilendirilebilir. Güvenlik uygulamalarının kullanım şekli ve amaçları hakkında gerekli bilgilendirme yapıldığında amaca daha fazla hizmet edebilir. Hizmet içi eğitimlerle bu konu desteklenebilir.

Sonuç olarak okul güvenliğinin sağlanması için okul bütün yönleriyle ele alınabilir. Ancak bu sayede öğrencilere olumlu davranışlar kazandırılabilir. Okul güvenliğinin sağlanmasında, okul yöneticisinin sorumluluğu büyüktür. Okul güvenliğini sağlamak için okulun fiziki yönden düzenlenmesi dışında, okulun paydaşları (öğretmen, öğrenci, personel, veli) ve kurum, kuruluşlarla işbirliği yapılması gerekir. Okul güvenliğinin elde edilmesi için kısa veya uzun sürede yapılması gereken hedefler belirleyip sonra da uygulamaya geçilebilir. Her okulun farklı koşullara sahip olması bu konuda farklı planlar yapılması gerektiğini göstermektedir. Bu uygulamalar maliyet gerektirmektedir. Yeni

teknolojik cihazlar maliyeti artırabilmektedir. Maliyet hesabının yapılması gerekir. Bu plan dahilinde gerçeğe en uygun uygulamalar seçilebilir. Güvenlik kamerasının denetim amacıyla kullanılmasının, yöneticilerin önemli bir kısmı tarafından olağan görülmesi, araştırılması gereken bir husus olarak görülmüştür. Okuldaki güvenlik uygulamaları hakkında tüm öğretmen ve öğrenciler bilgilendirilebilir. Güvenlik uygulamalarının kullanım şekli ve amaçları hakkında gerekli bilgilendirme yapıldığında amaca daha fazla hizmet edebilir. Hizmet içi eğitimlerle bu konu desteklenebilir.

5.2. Öneriler

Yapılacak yeni çalışmalar için öneriler; katılımcı sayısının daha fazla olduğu çalışmalar yapılması, kullanılan değişkenlerin çeşitlendirilmesi ve/veya sayısının artırılması, çalışılacak hedef grubun farklılaştırılması, yaşanan güvenlik sorunlarının azaltılabilmesi için azaltılabilmesi için sunulacak imkanların belirlenebileceği araştırmaların yapılması, araştırma sonucunda güvenlik kamerasının bazı durumlarda rahatsızlık oluşturma sebeplerinin araştırılması, bu rahatsızlığın giderilmesi için çalışmaların yapılması olarak sıralanabilir. Ayrıca üniversitede öğretmen adayları yetiştirilirken okul güvenliğine yönelik derslerin verilmesi güvenlik problemleri durumlarının daha iyi yönetilmesini sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, B. & Köksalan, B. (2010). Olağanüstü haller ve okul. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 151-158.
- Ayar, N. (2010). *Okul güvenliği sorununa farklı bir yaklaşım: okul polisi uygulaması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Balyer, A. (2012) Çağdaş Okul Müdürlerinin Değişen Rollerini Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, (KEFAD) 13 (2), Ağustos 2012, 75-93.
- Bucher, K.T., & Manning, M.L.(2005). *Creating safe schools. The Clearing House*. 79(1), 55- 60.
- Can, E. (2014). *Liselerde Çalışan Öğretmen Ve Yöneticilerin Okul Güvenliği Konusundaki Görüşleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Çalık, T., Özbay, Y., Erkan, S., Kurt, T. ve Kandemir, M. (2009). *Seçim teorisi temelli güvenli okul iklimi oluşturma projesi*. Proje No: 106K016. (Proje, Tübitak Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmalarını Destekleme Grubu tarafından desteklenmiştir).
- Çankaya, İ. ve Arabacı, İ. B. (2010). Algılanan okul güvenliğinin öğretmen adaylarının öfke düzeylerine etkisi. *İlköğretim Online*, 9(3), 875-883.
- Çankaya, İ., Yücel, C., Tan, Ç. ve Demirkol, A. (2014). Lise Müdürlerinin Görüşlerine Göre Okul Güvenliği Açısından Kampüs Okulların Önemi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24 (1), 65-71.
- Dönmez, B. (2001). *Okul güvenliği sorunu ve okul yöneticisinin rolü*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 7(25), 63-74.
- Dönmez, B. ve Güven, M. (2001), *Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentileri*, VI. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özetler Kitabı, Ankara: ODTÜ Eğitim Fakültesi, s.13.
- Dönmez, B. ve Özer, N. (2009). *Yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve veliler için okul güvenliği ve güvenli okul*. Ankara: Nobel.
- Dunn, M. (1999). "Critical Elements in School Security." *American School & University*. 71(11), 13-16.
- Geyin, Ç. (2007). *Genel liselerde okul güvenliği algılarının incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Green, J. (2000). *Job satisfaction of community college chairpersons* (Unpublished doctoral dissertation). Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, Virginia.
- Güler Yılmaz, K. (2010). *İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algılarının incelenmesi: Sultanbeyli ilçesi örneği (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hernandez, T. J. and Seem, S. R. (2004). *A safe school climate: A systemic approach and the school counselor*. Professional School Counseling, 7(4), 256–262

- Işık, H. (2004). *Okul Güvenliği: Kavramsal Bir Çözümleme*, Milli Eğitim Dergisi. 164.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kızmaz, Z. (2005). Sosyolojik Suç Kuramlarının Suç Olgusunu Açıklama Potansiyelleri Üzerine Bir Değerlendirme. C. Ü. Sosyal Bilimler Dergisi.29(2)
- Klooster, M. V. (2002). *School Of Safety At An Urban High School: An in-Depth Study Of Students' And Teachers' Perception*. (Unpublished Doctoral Dissertation). Pepperdine University. Malibu.
- Konan, N., Yılmaz, S. ve Bozanoğlu, B. (2017). Okul müdür yardımcısı görevlendirmesine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 23(1), 105-134.
- Mabie, G. E. (2003). *Making schools safe for the 21st century: An interview with Ronald D. Stephens*. The Educational Forum, 67(2).
- Maslow, A.H. (1954). *Motivation and personality*. A Positive Approach to Psychology.
- Orpinas, P., & Horne, M. A. (2006). *Bullying prevention: Creating positive school climate and developing social competence*. Washington: American Psychological Association.
- Özer, N. (2006). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Payne, A. A., Gottfredson, D. C. ve Gottfredson, G. D. (2003). *Schools as communities: The relationships among communal school organization, student bonding, and school disorder*. Criminology, 41(3), 749-778.
- Scheckner, S., Rollins, S.A., Kaiser-Ulrey, C., Wagner, R. (2002). *School Violence in Children and Adolescents: A MetaAnalysis of Effectiveness*. Journal of School Violence, 1: 5–34.
- Taymaz, Haydar (2007) *Okul Yönetimi* (8. Baskı), Ankara:Pegem A Yayıncılık.
- Turhan, M., & Turan, M. (2012). Ortaöğretim kurumlarında güvenlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(1), 121-142.
- Türk Dil Kurumu. (2017). *Büyük Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Türkmen, M. (2004). *Ortaöğretim kurumlarında okul güvenliği ile ilgili yaşanan sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Walker, D. (1995). School violence prevention. *ERIC Cearinghouse on Educational Management Eugene OR*. ERIC identifier: ED379786.
- Wanat, C. L. (1996). "Defining Safe Schools." *Journal for A Just & Caring Education*, 2(2), 121-133.

EKLER

Ek 1. Görüşme Formu

Okul Güvenliğinin Sağlanmasında Okul Yöneticisinin Rolü

Sayın Katılımcı,

Bu araştırmayla yöneticilerin okul güvenliği konusunda karşılaştıkları sorunları belirlemek amaçlanmaktadır. Bu formda kişisel bilgilerinize ve okul güvenliği konusunda yaşadığınız zorluklara ilişkin sorular yöneltilecektir. Araştırmadan elde edilecek bulgular sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Lütfen yaşadığınız tüm zorlukları ve güvenliğe ilişkin görüşlerinizi detaylı olarak belirtiniz. Araştırmaya sunacağınız katkılardan dolayı teşekkür ederiz.

- a. **Kurumunuz:** () Anaokulu () İlkokul () Ortaokul () Lise
- b. **Kıdeminiz:**(yıl)
- c. **Cinsiyetiniz:** () Erkek () Kadın
- d. **Çalıştığınız il:**.....

Görüşme Soruları

1. Okul güvenliğini sağlamak için önlemleriniz var mıdır? Cevabınız evet ise önlemleriniz nelerdir?
.....
.....
.....
.....
2. Güvenlik önlemleri öğrencileri ve personeli (olumlu-olumsuz) nasıl etkiledi?
.....
.....
.....
3. Okul güvenliğinin artırılabilmesi için neler yapılabilir, önerileriniz nelerdir?
.....
.....
.....
.....
.....

4. Okul güvenlik sistemleri gerekli midir ? Neden?

.....

5. Okul güvenlik sistemleri öğrenci ve personeli nasıl etkiledi?

.....

6. Okul güvenlik kamerası kullanıyor musunuz? Yanıtınız evet ise güvenlik kamerası kullanımını öğrenci ve personeli nasıl etkiledi?

.....

7. Okul güvenliği ile ilgili yaşadığınız en büyük sorun nedir? Bu sorununuzun giderilmesi için nelerin olmasını/yapılmasını isterdiniz?

.....

8. Güvenli okul için yapmak istedikleriniz nelerdir?

Süreçle ilgili olarak başka belirtmek istedikleriniz varsa ekleyebilirsiniz:

.....

Katkılarınız için teşekkür ediyorum.